

Advokat har i sitt uppdrag som offentlig försvarare för frihetsberövad klient tagit kontakt med vittne som senare visade sig vara medmisstänkt. Prövning av om agerandet står i strid med god advokatsed.

Disciplinnämndens beslut

Disciplinnämnden tilldelar advokat A varning enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.

Bakgrund

A har varit offentlig försvarare för en misstänkt gärningsperson. X har varit åklagare i samma mål.

Anmälan

Kammaråklagare X har i anmälan som inkommit till Advokatsamfundet riktat anmärkningar mot A och anfört i huvudsak följande.

A har tagit kontakt med ett vittne som senare visade sig var medmisstänkt och informerat vittnet om att As klient var misstänkt för [brott].

Anmälan rör en förundersökning om [brott]. Målsäganden har i förhör uppgett att det var två män som [utsatte henne för brott], C och D. C anhölls i frånvaro och anhållandet verkställdes i augusti 2024. A förordnades som offentlig försvarare för C. C delgavs misstanke om [brott]. Av den delgivna brottsmisstanken framgick följande: ”gärningen är att bedöma som grov med hänsyn till att målsäganden utsatts för [brott] av två personer var för sig och i en följd”.

C berättade i sitt första förhör med Advokaten närvarande, den 21 augusti, att hans vän hade filmat [gärningen]. C ville inte berätta vem som filmat men sa att han skulle lämna dessa uppgifter till Advokaten.

I augusti, under pågående anhållandefrist, inkom Advokaten med kontaktuppgifter till C:s vän varefter D anhölls i frånvaro såsom på sannolika skäl misstänkt för [brott].

Under utredningen har det framkommit att D blev kontaktad av Advokaten i augusti som då lämnade uppgifter som inte var offentliga eller på annat sätt fick spridas vidare till någon utanför utredningen med hänsyn till de restriktioner som C hade. Enligt D har Advokaten berättat att C var misstänkt för [brott] samt att det skulle finnas en film som visade på []. D har i förhör berättat att han hade raderat filmen sedan tidigare men att han efter samtalet med Advokaten såg att filmen låg kvar i papperskorgen på telefonen varpå han raderade filmen även från papperskorgen.

Advokaten har i ett mycket känsligt läge av förundersökningen avslöjat, trots restriktioner för C, för D att C är misstänkt för [brott]. D har härefter kunnat dra slutsatsen att C är frihetsberövad dels mot bakgrund av brottsmisstanken, dels då C:s föräldrar meddelade honom att polisen hämtat C. Det är anmärkningsvärt att Advokaten har tagit en tidig kontakt med en person som han måste ha förstått kunde bli medmisstänkt i ärendet utan att dessförinnan kontrollera med förundersökningsledare eller polis. Han har därutöver lämnat uppgifter till D om att det i utredningen framkommit uppgifter om att D ska ha filmat [gärningen] och att denna film är intressant i utredningen. Advokaten har dessutom berättat för D att C är av uppfattningen att [gärningen skett frivilligt] och därmed avslöjat vilken inställning C har till brottsmisstanken.

Genom Advokatens agerande har utredningen försvårats och bevis undanröjts.

X har gett in anhållandebeslut samt tjänsteanteckning.

Advokatens yttrande

A har tillbakavisat anmärkningarna och anfört i huvudsak följande.

Den påstådda gärningen, [], ska enligt anmälan ha ägt rum i maj 2024. Han förordnades i augusti 2024 till offentlig försvarare, mer än tre månader efter den påstådda gärningen, för sin klient C.

Klienten delgavs misstanke om [brott] samma dag enligt följande.

”[]

Under gärningen har en annan gärningsperson anslutit []

Gärningen är att bedöma som grov med hänsyn till att målsäganden utsatts [] av två personer[]

[]”

Vid polisförhøret samma dag delgavs ingen annan person som medmisstänkt.

Han närvarade per telefon vid förhøret. Hans klient berättade bland annat följande (utdrag från nedtecknat förhøret i förundersökning).

[]

I förhøret nämner hans klient också sin vän, inte med namn, att vännen filmat och var vännen bor.

Efter förhøret har han haft ett samtal med sin klient som då uppgivit att vännen, som bott på adressen, filmat händelsen och varit närvarande vid händelsen. Uppgiften är väsentlig för utredningen och kan vara avgörande för att visa på att hans klient är oskyldig till den påstådda gärningen.

Vid denna tidpunkt har han erhållit uppgifter om att polis/åklagare känt till var det påstådda [brottet] ägt rum och att hans klient är misstänkt men inte att vännen, som bodde på adressen och som hans klient berättat om, skulle vara medmisstänkt.

Efter överenskommelse med klienten tog han kontakt med vännen för att efterhöra om han filmat händelsen för att visa på att hans klient inte agerat brottsligt och att filmen i så fall skulle vederlägga målsägandens berättelse. Vännen berättade att han raderat filmen och han informerade vännen om att han kommer kontakta polis/åklagare för att vännen, såsom vittne, ska berätta vilka iakttagelser han gjort.

Hans kontakt med vännen har således enbart hållits med anledning av att hans klient kan erhålla bevis på att gärningen inte varit brottslig. Någon övrig information har inte delgetts vännen.

Dagen därefter översände han mejluppgifter med anledning av sin kontakt med vittnet. Senare samma dag hölls ytterligare förhör med hans klient och han närvarade då på plats vid polisstationen. Vid polisförhöret delgavs ingen annan person som medmisstänkt trots att polisen tre dagar tidigare erhållit uppgift om när, var och hur händelsen ägt rum.

En hörnsten i advokaturyrket är att visa trohet och lojalitet mot klienten. God advokatsed föreskriver lojalitetsplikt mot klienten.

Försvararen ska också med nit och omsorg tillvarata den misstänktes rätt och i detta syfte verka för sakens riktiga belysning.

Som bekant är åklagarens utredningsresurser ofantliga jämfört med de resurser som står till den offentliga försvararens förfogande. Det ligger i försvararens plikt att undersöka bevisning och ta kontakt med vittnen, givetvis utan att otillbörligen påverka dessa, för att utreda om det är till gagn för hans klient.

Den utredning som företagits för hans klients räkning och intresse har varit att visa på att det förelegat frivillighet rörande den påstådda gärningen. Han har i sin kontakt med vännen varit väl medveten om den känsliga situation som förelegat med att inte sprida information kring utredningen utan hans frågeställningar har enbart varit att kolla av värdet av den information vittnet haft innan han vidarebefordrat vittnets uppgifter.

A har gett in korrespondens.

Ytterligare skriftväxling

Parterna har under ytterligare skriftväxling i ärendet yttrat sig och tillagt i huvudsak följande.

X

I samband med att As klient delgavs misstanke framkom tydligt att det rörde sig om två gärningsmän. A måste ha insett att det fanns en överhängande risk att vännen var, eller skulle kunna komma att bli, medmisstänkt i ärendet då han är den enda andra

personen som angetts varit närvarande vid gärningen. A borde i ett sådant känsligt läge av utredningen, där han dessutom fått information från sin klient om att vännen har en film på händelsen, förstå risken att han kunde försvåra utredningen genom att kontakta vännen som i sin tur hade tid att undanröja bevis innan polis och åklagare kunde kontakta honom. Eftersom vännen även fick uppgift om att filmen skulle visa på frivilligheten [] fick vännen indirekt uppgift om vad inställningen till gärningen var och hade på så sätt tid att skapa sig ett försvar och anpassa sina egna uppgifter.

De utredningsåtgärder som A refererar till i sin skrivelse har försvårat utredningen då han vidarebefordrat uppgifter som dels inte varit offentliga, dels varit av sådan karaktär att det medfört att väsentligt utredningsmaterial har förstörts.

A

Ett rimligt antagande är att den person som innehar bostaden för den påstådda platsen för gärningen, och som är känd för polis och åklagare, är hörd vid den tidpunkt som hans huvudman hörs i augusti 2024. Det har då gått mer än tre månader mellan anmälan och tidpunkten för hans huvudmans första förhör med förordnad försvarare.

En utredning som inte hört ett vittne på platsen för den påstådda gärningen inom tre månader framstår, enligt hans mening, som försumligt utförd och är även till men för hans klient. Hans uppgift som offentlig försvarare är enbart, inom ramen för god advokatsed, att ta tillvara sin klients intresse på bästa sätt. I detta inbegrips således även rätten att vidta egna utredningar i arbetet med att förbereda försvaret för klienten.

Om utredningen hade hanterats på ett, enligt hans uppfattning, korrekt sätt i samband med anmälan så hade han inte behövt åberopa egen bevisning då uppgifter om hans klients oskuld skulle framkommit i förhöret med vännen.

Om polis/åklagare fullföljt sina utredningsåtgärder i anslutning till anmälan hade detta inneburit att vännen kunnat berätta om den påstådda händelsen och det hade även funnits möjlighet att beslagta hans telefon om hans roll som vittne skulle komma att förändras till medmisstänkt. Hans kontakt med vännen har inte lett till att vännen haft tid att ”undanröja bevis” innan polis och åklagare kunde kontakta honom. Detta hade, enligt uppgift från vännen, skett innan han kontaktade vännen. Vidare fanns det ingen anledning för hans del av att vara orolig för att vännen skulle undanröja bevis eftersom dessa talade till hans klients fördel och styrkte även vännens redogörelse.

I sin kontakt med vännen har han på inget sätt lämnat information om sin klients inställning eller lämnat uppgifter i ärendet som inneburit att vännen kunnat få möjlighet att "anpassa sina uppgifter". Det har varit fullt möjligt att ställa öppna frågor till vännen utan att förmedla information till vännen. Det är väl känt för honom att vännen inte ska erhålla information från den offentliga försvararen då vännens vittnesmål, i en eventuellt kommande huvudförhandling, i sådant fall skulle komma att anses som "kontaminerad" och ha ett mycket lågt bevisvärde.

Nämndens bedömning och beslut

X har riktat anmärkningar rörande hur A har utfört uppdraget som offentlig försvarare. Hon har bland annat framfört att A genom att på uppdrag av sin frihetsberövade klient ha tagit kontakt med ett vittne som senare visade sig vara medmisstänkt har agerat i strid med restriktioner samt påverkat utredningen negativt. A har tillbakavisat anmärkningarna och bland annat framfört att han i sin kontakt med vittnet inte förmedlat någon information från klienten om dennes inställning eller dylikt.

Det finns inga begränsningar i en försvarares rätt att ta kontakt med ett vittne (se NJA 2021 s. 576 p 33) och ingen skyldighet att kontakta förundersökningsledaren eller polisen före det att en sådan kontakt tas. Av utredningen framgår emellertid att A borde ha insett att det kunde röra sig om en kontakt med en medmisstänkt och inte ett vittne. I och med att hans klient satt frihetsberövad med restriktioner och det fanns fler misstänkta för brottet, vilket A kände till, borde A underlåtit att ta kontakt med den namngivna personen. Genom det sätt som A har agerat på har han allvarligt åsidosatt god advokatsed.

Nämnden tilldelar därför A varning enligt 8 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.